

KUSTBON

Prenumerationspris $\frac{1}{1}$ år Kr. 3.— $\frac{1}{2}$ " " 1 50	Utgiven av Svenska Folkförbundet. Redaktör: Andreas Stahl , Riddaregatan 3, Reval. UTKOMMER ALLA ONSDAGAR	Utlandet: $\frac{1}{1}$ år Kr. 4.— $\frac{1}{2}$ " " 2.—
--	--	--

Bildningsministerns cirkulär angående restaurering av kyrkor.

Till kyrkoråden i Estland har Social- och bildningsministeriet utsänt följande cirkulär:

Med anledning därav att man i ålderdomliga kyrkor verkställt olika restaureringsarbeten och om målningar, som ofta, gjorda av icke sakkuniga, förstöra kyrkans ålderdomliga prägel och konst-historiska värde, riktar ministeriet uppmärksamhet på skyddslagen i dessa frågor och ministeriets föreskrift (nr. 47, 1925) och an-håller, att de som denna sak an-går, hålla sig till reglementen, och meddela ministeriet 2 måna-der tidigare, om de renoverings-planer som man önskar genom-föra. Anhållan bör ske även då omarbeten äro vanliga reparations-arbeten, -allt detta är nödvän-digt för att ministeriet må hjälpa till och se efter att arbetet utföres av sakkunniga personer.

Kyrkorådets beslut äro, enligt kyrkolagen (§19) lagenliga, om minst halva antalet av medlem-marna äro närvarande, jämte ord-föranden eller viceordföranden.

Estniska riksbanken.

Enligt regeringens beslut kom-ma Estniska Riksbankens (Eesti Panga) aktier att säljas till ett pris av 65 kronor. Försäljningensker ge-nom Riksbanken och sista terminen utsatt till den 15. november. Be-talningen kan ske på följande sätt: Vid beställningen inbetalas 10 kro-nor och resten avbetalas till den 31 december 1929; eller 10 kro-nor den 15 feb. 1930, 20 kr. den 15 juni 1930 och 25 kr. den 15 december 1930. På skulden räk-

nas från 1. jan. 1930 8 % ränta, som inbetalas vid avbetalningen.

Wormsö församling får ny kyrkoherde.

Till t. f. kyrkoherde i Wormsö församling, i stället för pastor J. Klasson, som kallats till en finsk-språkig församling i Luleåstift i Sverige har av Svenska kyrkans Missionstyrelse förordnats kom-minister Nilsson från Uppsala.

Estlandssvenskarna hälsa pastor Nilsson och hans unga fru hjärt-ligt välkomna till de många an-svarsfulla uppgifter, som vänta dem härute, och äro tacksamma för all den hjälp de kunna få i den and-liga odlingen och i kampen för de svenska kulturbehoven.

Romarfynd i Taunus. Under året ha arkeologiska undersök-ningar ägt rum i Taunus, där man som bekant även tidigare funnit talrika spår av romersk bebyggel-se. Årets grävningar ha bland annat bragt i dagen talrika tegel-stenar, som buro 22:dra legionens stämpel och bränts i Nied, i när-heten av den plats, där de nu hittats. Den utgrävda byggnaden är ett komplex av betydande di-mensioner, 17×23 meter, med omkring sexton sammanhängande rum. Så gott som alla dessa äro försedda med den bekanta hypo-caustumuppvärmningen, romarnas „värmeledning“. Det förmodas, att vad man påräffat varit den därvarande romerska kommen-dantens ämbetsbostad.

Helgongrav funnen i Speyer. Vid fundamentgrävningar i domen i Speyer påträffades i östra kryp-tan under Maria-altaret den heliga Adelheids grav, som man sedan lång tid tillbaka förgäves sökt

efter. Helgonet, en dotter till kejsar Henrik IV, bisattes här år 1090 e. Kr. i en stenkista. Det ankommer på biskopen av Speyer att avgöra, om kistan skall öpp-nas eller icke.

Tack!

Då det icke är oss möjligt att personligen nå alla, be vi att här-med till Wormsö S:t Olai försam-ling, dess kyrkokör och olika ar-betskretsar, lokalavdelningen av S. O. V. och alla övriga vänner på Wormsö få framföra vårt allra hjärtligaste tack för trofast vän-skap och kärleksfull förståelse, som i rikt mått kommit oss till del under vår vistelse här, liksom och för den vackra och dyrbara minnesgåva, som vi fingo mottaga vid vår avresa!

Wormsö den 15 oktober 1929.

Agnes och John Klasson.

Mannen som levde av mjölk och socker. I Montreal dog häromdagen 22 år gammal en fransk-kanadier vid namn Emile Brazeau. Han hade genomfört en märkvärdig svältkur, i det han från sitt femte år dagligen icke hade konsumerat annat än 5 glas mjölk, vari ett $\frac{1}{2}$ kg. socker var upplöst. Många gånger försökte man göra den enförmiga matsedeln mera omväxlande, men Brazeaus mage vägrade alltid att mottaga varje annan föda. Brazeau, vilken arbetade som boktryckare, var en gåta för de medicinska fakul-tererna i Montreal och Boston, så mycket mera som mannen kände sig fullkomligt frisk. Ännu för några dagar sedan dansade han på en fest, men vid detta tillfälle förkylde han sig och dog. Vid sin död vägde Emile Brazeau 76 kg.

Ukrainska judebarn uppmanas av sovjet att spionera på sina föräldrar. Ett telegram meddelar, att de judiska skolbarnen i Ukraina genom ett memorandum från sovjetmyndigheterna hava instruerats att spionera på sina föräldrar och angiva dem, om dessa under den stundande judiska helgen iakttaga ritualens föreskrifter.

Barnen äro förbjudna att deltaga i festligheterna och befallda att infinna sig i sovjetkolorna för att åhöra den antireligiösa propogandan.

Sv. Pr.

Paris kan utplånas på en timme. Under den senaste tiden ha fransmännen anordnat synnerligen omfattande flygmanövrer kring och över Paris. Dessa ha naturligtvis omgivits med stor hemlighetsfullhet, men en del har dock sippat ut om de erfarenheter, som därvid gjorts. Stadens luftförsvaret hade till uppgift att skydda staden mot ett angrepp av 100 bombarderingsmaskiner. Försöket att slå tillbaka flygarna, som gingo på 6,000 meters höjd, misslyckades fullständigt. Flygarna kunde operera fullkomligt ogenerat. Om var och en av de anfallande maskinerna varit försedd med ett ton gasbomber, hade de inom loppet av en timme kunnat täcka Paris med ett gasmoln på 20 meters tjocklek.

På en enda timme skulle alltså, förklara giftgassakkunniga, varje spår av liv i världsstaden vid Seinen på detta sätt kunnat utplånas.

Den gångna veckan.

Senaste torsdag behandlade fredsdomstolen slagsmälet, som ägde rum i våras mellan riksdagsm. A. Tupits och d. v. bildnings- och socialministern L. Johanson. „Bataljen“ utkämpades i Riksdagshusets vestibul, varvid min. Johansons glasögon splittrades.

Fredsdomstolen dömde A. Tupits, tidn. Kaja's chefredaktör, till två månaders fängelse. Det ansågs utrett, att minister Johanson inte befann sig i riksdagen å ämbets vägnar; i motsatt fall hade straffet för slagskampen blivit betydligt hårdare.

Den 21 dennes var det femtio år på dagen, sedan den världsberömda uppfinnaren-vetenskapsmannen Thomas Alva Edison efter oerhörda ansträngningar

lyckades konstruera den första elektriska glödlampan. Denna uppfinning har nu „erövrat“ världen.

Chefen för sjöstridskrafterna under frihetskriget konteramiral J. Pitka, som för några år sedan utreste till Canada, har nu råkat på obestånd där, och det kan hända, att han snart återvänder till hemlandet. I anseende till hans stora förtjänster under frihetskriget har det varit i fråga att staten borde lämna honom nödiga medel att återvända, om han själv önskar göra det.

Senaste onsdag inträffade vid järnvägsstationen. Risti en svår olyckshändelse som krävde fyra människoliv. Då en lastbil passerade en järnvägsövergång, kolliderade den med ett från Hapsal kommande godståg, varvid bilen krossades i spillror och av de fyra personerna, som befunno sig i den, ljöto tre en ögonblicklig död; den fjärde transporterades svårt skadad till Reval, där han avled senare på sjukhuset.

Stor bankstöld i Oslo. I en av Oslos större banker upptäcktes för en tid sedan, att ett avsevärt belopp saknades. Undersökningen i saken har nu givit vid handen, att den skyldige är en kassör i banken. Han har opererat med stor försiktighet och slughet. Inalles äro 70.000 kr. borta.

Ohygglig olycka vid Vardö. Ett norska staten tillhörigt stort mudderverk, som var under bogsering strax utanför Vardö, har natten till fredagen under häftig storm kantrat och sjunkit. Endast en man av besättningen räddades, medan de övriga åtta omkommo.

Danskt plan förolyckat vid Falsterbo. Vid 1-tiden på fredagsmiddagen sjönk ett av danska marinens flygplan, fört av löjtnant Jastrau och med ytterligare en officer och en mekaniker ombord, omkring 2.000 meter sydväst om Falsterbo fyr. Besättningen räddades av en fiskebåt. De hade ej erhållit några skador. Maskinen, som ligger på relativt grunt vatten, med ena vingen synlig ovanför vattenytan, hade under flykt i den rådande dimman träffat vattenytan.

Hemskt attentat mot bantåg i Norge. Ett järnvägsattentat, som kunnat få de hemskaste följder, hade natten till fredagen planlagts för nattmotorvagnen Moss—Sarpsberg, vilken står i förbindelse med expressen Oslo—Göteborg.

En järnvägsskena, vägande cirka 300 kilo hade i en kurva lagts tvärs över rälsen. På ena sidan av denna kurva är ett bräddjup. Tydligen hade syftet varit att motorvagnen skulle urspara och störta utför stupet. Man antar att dådet, som ej lär vara det första på denna plats, planlagts av någon vannsinnig.

Tåget kom i full fart och körde mot den korslagda skenan, som slungades lång väg. Tåget däremot blev ej det minsta skadat, utan stannade på spåret vid kollisionen.

Senare har upptäckts att gasledningen till semaforen avskurits, så att gasen strömmat ut och ljuset släckts.

Polisen har igångsatt ett intensivt arbete för att få den skyldige fast, innan nya illdåd hunnit planeras och verkställas.

Oroligheterna i kina. Ett myteri av trupper i Wuhu vid Jangtsekiang 100 kilometer ovanför Nanking har väckt oro. Trupperna började plundra staden. Regeringen förklarar emellertid, att ordningen nu är återställd, men för säkerhets skull ha de brittiska kvinnorna och barnen förts ombord på en brittisk kannobåt. Andra brittiska och japanska kanonbåtar ligga beredda att assistera.

I Riga anordnades av socialisterna på fredagen generalstrejk, som protest mot den nya lagen om sjukhjälpskassorna. Under dagens lopp kom det till uppträden mellan polisen och de strejkande, varvid några personer skadades. Bl. a. blevo två poliser knivhuggna i folkträngseln. Under dagens lopp anhöllos 106 pers.

Den senaste starka stormen, som hos oss förlöpte utan större skador gav emellertid i Leningsgrad anledning till en våldsamt översvämning, enär vattnet i Nevan steg $2\frac{1}{2}$ meter över normalen. Spåvägstrafiken avbröts, och i fabriker var man tvungen att flytta somliga maskiner från nedersta våningen till de övre. Under onsdagens lopp sänkte sig vattnet igen. Tre personer omkommo.

Från södra och mellersta delarna av landet medelas, att den första snön fallit på fredagen.

„Ett lyckligt land“ . . . „Det exemplariska Sverige“ o. s. v. Under dylika rubriker har man i den estniska pressen fått läsa

uppgifter om fångarna och fängelserna i Sverige. Vi citera:

„Fångarnas antal i Sverige har år från år nedgått och i slutet av juli (antagl. innev. år, Kustbons red.) utgjorde antalet fångar endast 2000. I Varbergs fängelse har under de två senaste åren i genomsnitt funnits endast två fångar, senaste år en enda. Även i Engelholm fanns i fjol endast en fånge, för vilkens bevakning voro två fångknektar anställda. I Visby och Haparanda, vardera tre fångar. Nu ämnar man förena fängelserna och börja använda dem för andra ändamål.“

Vi lyckönska det „gamla landet.“

Apterror över Wiens Prater. I Wiens Prater är inrättat ett särskilt område, som kallas „Apor-nas paradiset“, där ett femtiotal apor hållas inhägnade. För ett par veckor sedan rymde sex djur. Fem infångades med brandkårens hjälp, men först sedan man överlistat dem med bananer, som preparerats med veronal. Den sjätte, en stor s k. Rhesusapa, var däremot förföljarna för slug, och under flera veckor har rymlingen levat ett muntert liv bland grenarna i Praters gamla träd — men dessemellan också företagit täta utflykter till hustaken och i våningarna i grannskapet.

Man har förgäves sökt lura honom med all möjlig slags läcker föda. En gång lyckades man locka in apan i en låda. Vaktaren tillkallades, men när denne tog av locket och vände sig om ett ögonblick, passade apan på att hoppa upp och försvinna. Sedan den episoden har hans förra goda humör förbytts i fräsande ilska, och en otrolig fräckhet. Han kliver uppför väggar och stuprör och tigger mat genom fönstren. Får han ingenting, blir han utom sig av ursinne och hämnas genom att slå sönder rutorna. I ett kök krossade han en hel servis och i en ateljé ryckte han upp blommorna ur krukorna och förstörde möblerna. Den sluga apan förstår mycket väl vad som är fällor och undviker dem noga — d. v. s. härom dagen fick han en att fungera genom att pillra på låset med en träbit.

Apans ägare har fått betala så mycket i skadeersättningar, att han snart hotas av konkurs. I Wien är det förbjudet att fånga

djur med förgiftat bete, och då man inte törs skjuta den i den tätt befolkade trakten, synas utsikterna att infånga rymlingen ännu vara rätt avlägsna.

Kung Petterson vill avsäga sig regeringen på sin Stillahavsö.

Kungen över ön Tabor i Stilla havet, den svenskfödde Karl Petterson, har nyligen per brev underrättat sina vänner i hemlandet, att han vill återvända dit och avsäga sig herraväldet över sina svarta undersåtar på ön Tabor. Dessa undersåtar lära vara mycket bedrövade över hans beslut, men kung Petterson är nu 65 år gammal och anser, att han bör befrias från regeringsbördan.

Petterson är hemma från Göteborg. För ungefär trettio år sedan förläste ett segelfartyg, där han hade tagit hyra som matros, vid Guineas kust, varvid Petterson, den ende som blev räddad, lyckades uppnå ön Tabor, vars innevägnare därför iden voro människoätare. Den reslige, jättestarke svensken omringades av kannibalerna, och till sin fasa märkte han snart, att de ämnade äta upp honom. Han lyckades dock klara sig genom att utnyttja några gynnsamma ögonblick till att göra hövdingens dotter sin kur.

Den svarta damen kände sig dragen till den unge svensken, och inom kort var Petterson kungens svärson, och svartingarnas lukulliska festmåltid gick deras näsa förbi.

Då kungen dog, hade Petterson nio barn och blev vald till kung över Tabor. Och svartingarna glömde snart, att de ju egentligen hade ämnat äta upp honom, ty kung Petterson ej blott imponerade på dem genom sina jättekrafter, utan förstod också att lära kannibalerna att praktiskt utnyttja öns naturrikedomar, så att det snart rädde välstånd i deras kojor. Han anlade copraplantager, vilka nutilldags fylla en stor del av världsbehovet. Själv blev han en stenrik man. Hans svenska vänner taxera hans förmögenhet till 30 miljoner kronor.

Men nu är kung Petterson trött och gammal och vill återvända till fosterlandet. Han har för övrigt redan en gång som kung besökt Sverige. Och alldenstund hans svarta gemål då redan var död, gifte han sig med en fröken Simpson, dotter till direktören för gasverket i Cefle. Han tog henne

med sig till ön i Stilla havet, där också hon visade sig vara en god härskarinna över sina svarta undersåtar, varför nu stor sorg råder på ön, då den mister sin kung och sin drottning. Ö. P.

Elektrisk kanon — framtidens vapen? Nu har man upfunnit framtidens kanon igen. Märkvärdigt nog är det inte någon amerikan, som gjort det utan en fransk kapten, och man lär under den senaste tiden vid Verdun gjort en del praktiska försök med den nya uppfinningen. Dessa ha, påstås det, givit glänsande resultat, men de omgivas med största hemlighetsfullhet. Det påstås emellertid, att den nya kanonen kan kasta en projektil 350 kilometer med stor träffsäkerhet.

Teoretiskt har den elektriska kanonens problem länge varit löst, men man har icke lyckats att omplantera lösningen i praktiken. Den elektromagnetiska kanonen består sålunda i princip av en jättelik solenoid. Det är en väldig invändigt tom spole. När man sänder en elektrisk ström genom denna förhåller sig spolen som en kraftig magnet. I spolens inre finnes en järngranat. Denna påverkas av magneten och om man plötsligt avbryter starkströmmen, flyger granaten i väg.

Det har emellertid hittills inte lyckats att få utgångshastigheten och kraften tillräckligt stark, och de försök som hitills gjorts ha gällt miniatyrkanoner. Under kriget talades det visserligen en tid om, att en tysk ingenjör lyckats lösa problemet, men det hela rann ut i sanden, och den elektriska kanonen har inte nu på länge låtit höra av sig.

Nu skall det emellertid ha lyckats, och naturligtvis förkunnar man redan på sina håll, att den nya kanonen är så fruktansvärd i sina verkningar, att göra ett krig i framtiden otänkbart. Det har man nu i åtskilliga år sagt om alla krigstekniska uppfinningar, så man torde göra klokast i att vänta och se.

Svenska dagen firas på övligt sätt i år. Kl. 6 e. m. vespergudstjänst i kyrkan samt därefter samling på svenska skolan, där föredrag kommer att hållas jämte annan underhållning. Detaljerna av programmet meddelas senare.

Vi lägga Revalssvenskarna varmt på hjärtat att i största möjliga antal tillstådeskomma.

Kyrkliga meddelanden.
Svenska S:t Mikaelsskyrkan,
gudstjänst sönd. den 27 kl. 11 f. m.

Lördagen den 7 december kl. 7 e. m.
anordnar S.O.V: s ungdomsavdelning

„Enighet“ aftonsamkväm

med julbasar, sång, musik tablåer m.
m. i K. F. U. K lokal, Bredgatan 5.
Om livligt deltagande beder
Festkommitén.

F I S K A R E!

ANVÄNDER NI FÖR EDER BÅTMOTOR
INHEMSKT MOTORBRÄNSLE?

Om ej, så försök vår

TRAKTORBENSIN

(för fotogemotorer)
DÄRIGENOM SPARAR NI PENGAR,
ty den är billig, kraftigare än
fotogem och därför ekonomisk.

Estländska Oljeskifferkonsortiet

(Svensk konsession)

Tönismägi I. TALLINN Telefon

Byggnadsingeniör

ERIK BREMMER

V. Hamngatan 9 — GÖTEBORG.
Telefoner: 19215, 39215.

Utför alla slags byggnadsarbeten.

SVENSKA BOMULLSFLAGGOR

till utlandet direkt från fabriken. Inom Sverige
genom handlande i branschen.

Gefle Manufaktur A.-B. STRÖMSBRO

Stadshotellet i

L I N D E S B E R G

REKOMMENDERAS

Restaurant Runan

Sundsvalls popu-

lärares restaurang

HEM TREVLIG FESTVÄNING

Förträfflig mat. Billigaste priser

Vildskinn

Räv, Utter, Mård, Hermelin,
Ekorre, Hare och Kanin upp-
köpas till allra högsta pris.

Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsak-
ligen äro för egen fabrikation. Prislista sändes
mot porto.

FOUGSTEDTS PÄLSVARUFABRIK Malmö 4.

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningslokal

Tel. 771-08 Grevturgatan 13
(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Bikt ut-
säl av Vadstenaspetsar. Motiv och Kragar. Be-
ställningar å linneutstyrlar. Order till landsorten
expedieras omgående.

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.

BIRKAS Folkhög- och Lantbruksskola

avser och önskar att från Estlands svenskbygder mottaga ungdomar,
som avslutat folkskolan och som vilja förvärva ökade kunskaper
jämfte praktisk duglighet till gagn för sitt framtida livskall. Åt dessa
sina elever vill skolan giva, vad den förmår av boklig och praktisk
utbildning. Därjämte vill den medverka till fostran av goda mä-
niskor och goda medborgare, som bibehållande sitt
svenska modersmål, göra sitt bästa för att gagna och ära fosterlandet.
Birkas är svenskungdomens skola och samtidigt en härd
och en samlingspunkt för ungdomens kulturella och ideella strä-
vanden.

Den 1 november börjar skolan sitt 10:de läsår.

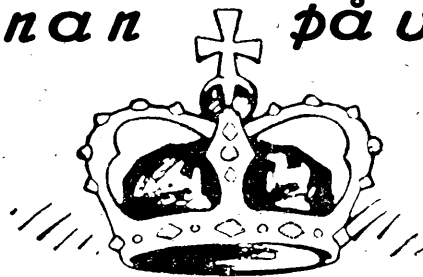
Ännu kunna elever anmäla sig, då antalet icke ännu är fullteknat.

Tillbringa Eder semester i Darlane och Värmland,

vilka båda landskap ifråga om storslagen natur
och intressanta platser räknas bland Sveriges
främsta.

Bekvämsate förbindelser
med Bergslagsbanan.

Kronan på verket

är K. F:s smörblandade margarin, som innehåller minst 20 procent
runmärkt mejerismör, vilket finnes anmärkt på varje paket.

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A

STOCKHOLM

Norrmalmstorg

Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

Kinna.

Fredriksson & Abrahamsson, Kinna

Tillverkar och försäljer:

GÄRDINER, BOMULLS-, YLLE- & LIN-
NEVÄVNADER samt YLLETRIKÅ

Bierstugan i

Spångbacken, Norrköping.

Rekommenderar sina väl
tempererade maltdrycker.

Stadshotellet E S L Ö V.

Fullständig spritservering.

Förstklassigt kök.

Ny ägare L. Pehrsson.

EGONLINEN uppehåller regelbunden trafik
Göteborg med alla mellanliggande svenska
hamnar till KARLSKRONA—DANZIG—LIBAU
—RIGA—REVAL—HÄLSINGFORS.

SHELL BENSIN OCH SMÖRJOLJOR

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B

Jönköpings stads och läns sparbank

Stiftad 1831.

Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor
i Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Små-
lands Taberg.

STADSHOTELLET MOTALA

rekommanderas 1sta klass restaurant
och festväning. Bekväma och trevliga
resan derum. Telefon: Namnanrop. (1778)